

P ROGRAMMA VAN T OETSING EN A FSLUITING

GEMENGDE LEERWEG
LEERJAAR 4, 2023 – 2024

AERES VMBO VELP
Pinkenbergseweg 5F
6881 BA Velp
Telefoon 088 – 020 5200
velp@aeres.nl

Inleiding

Beste examenleerling,

Dit boekje is bestemd voor **vierdejaars** die dit schooljaar de **Gemengde Leerweg** vervolgen. Zoals bekend ben je in leerjaar 3 en 4 bezig met je examen.

Het boekje heeft dezelfde opzet als het boekje van vorig schooljaar. Je kunt er belangrijke informatie in vinden zoals:

- **Een toelichting bij het examenreglement.**
- **Schoolafspraken.**
Afspraken m.b.t. herkansen en inhalen van toetsen, bepalen SE-cijfer.
- **Informatie over het Centraal Schriftelijk Examen.**
- **Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA).**
Informatie per vak over wat je moet doen voor het Schoolexamen.

We raden je aan alles nauwkeurig door te lezen om problemen te voorkomen. Ook aan de ouders / verzorgers adviseren we om de informatie door te lezen en alle belangrijke data in een agenda of op een kalender te noteren. De jaarplanning is per leerjaar te vinden op onze website onder jaar- en toetsrooster.

<https://www.aeresvmbo.nl/velp/mijn-aeres/jaarrooster-en-toetsrooster>

Wanneer er onduidelijkheden zijn of problemen met betrekking tot het Schoolexamen / Centraal Examen, dan kun je terecht bij de lokale examenorganisatie*.

De lokale examenorganisatie communiceert naar de leerling via Its Learning. Wij gaan er van uit dat leerlingen elke schooldag hun berichten in Its Learning controleren. Naar ouder / verzorger communiceert de lokale examenorganisatie via het bij ons bekende mailadres. Het is daarom van belang dat het juiste mailadres op school bekend is.

We wensen je een succesvol schooljaar toe!

De Lokale Examenorganisatie (LEO) en
het personeel van AERES VMBO Velp
september 2023

*de Lokale examenorganisatie bestaat uit:
dhr. Bartels (voorzitter),
mevr. Mostard (secretaris),
mevr. Claes (lid).

Inhoudsopgave

TOELICHTING BIJ HET EXAMENREGLEMENT	4
SCHOOLAFSPRAKEN	11
CENTRAAL SCHRIFTELIJK EXAMEN	15
PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING	17
Kolomuitleg	18
Nederlands	19
Engels	20
Duits	21
Wiskunde	22
Biologie	23
Natuur-/Scheikunde	24
Algemene Economie.....	25
Lichamelijke Opvoeding.....	26
Maatschappijleer.....	27
Profielwerkstuk	28
Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding	29
PTA KEUZEVAKKEN	31
Bloemwerk.....	32
Gezonde dieren	33
Groene vormgeving en styling	34
Het houden van dieren	35
Ondersteuning bij sport en bewegingsactiviteiten.....	36
Tuinontwerp en -aanleg	37
Voeding hoe maak je het?	38
Voorkomen van ongevallen en EHBO	39
Vormgeven en typografie.....	40
Werk in tuin en landschap.....	41
Wonen en design.....	42
Keuzevak op stage	43

Toelichting examenreglement 2023-2024

Inleiding

Welkom in de examenperiode, je gaat je VMBO-opleiding afronden en dat maakt jou een examenkandidaat!

Het is natuurlijk belangrijk dat de examens goed verlopen zodat iedere examenkandidaat kan bewijzen dat het diploma echt verdiend is. Om dat goed te regelen, staan de regels en afspraken waaraan de school en de leerlingen zich tijdens de examens moeten houden in ons Examenreglement.

Hieronder staat een uitleg of samenvatting van de belangrijkste onderdelen van het Examenreglement. Als je er vragen hebt over of meer wilt weten over het Examenreglement, stel je vragen dan aan je coach of mentor, of zoek de examensecretaris op!

Aeres VMBO wenst je heel veel succes en een mooie examenperiode toe!

Inhoud toelichting examenreglement

Inleiding	4
Het eindexamen	5
Profielvak Groen en de keuzevakken in de BB-, KB- en Gemengde Leerweg	5
Toetsen van het schoolexamen	5
Beoordeling van het schoolexamen	6
Toelating tot het centraal examen	6
Het centraal examen	6
Computorexamens en examens op papier	7
Onregelmatigheden bij het schoolexamen of het centraal examen	7
Geschillen	7
Absentie (afwezig zijn bij het schoolexamen of het centraal examen)	7
Bijzonderheden Langdurig of frequent schoolverzuim	8
Herkansen	8
Herkansing Maatschappijleer	8
De uitslag van het examen	9
Cum Laude slagen	10

Het eindexamen

Voor sommige vakken begint het eindexamen al in jaar 3, maar de meeste vakken sluit je af in jaar 4. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en een centraal examen. Het schoolexamen is de toetsen en opdrachten die je voor school maakt. Deze staan in het PTA – het programma van Toetsing en Afsluiting.

Algemene vakken (AVO-vakken)

Soms heeft een vak alleen een schoolexamen zoals de vakken maatschappijleer, LO en CKV. Deze vakken sluit je af met alleen de opdrachten en toetsen van het PTA. Andere vakken hebben een schoolexamen en een centraal examen, zoals de vakken Nederlands, wiskunde en biologie.

Profielvak Groen en de keuzevakken in de BB-, KB- en Gemengde Leerweg.

Het beroepsgericht programma bestaat uit twee onderdelen, namelijk het profielvak Groen en de beroepsgerichte keuzevakken. In de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg kies je minimaal 4 keuzevakken. In de gemengde leerweg kies je minimaal 2 keuzevakken.

Het profielvak Groen sluit je af met een schoolexamen en een CSPE. Het CSPE is een Centraal Schriftelijk en Praktisch examen. De beroepsgerichte keuzevakken worden elk afgesloten met een eigen schoolexamen.

Eindcijfers beroepsgericht programma

In de **basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg** krijg je op de cijferlijst twee meetellende eindcijfers. Een eindcijfer voor het profielvak en een combinatiecijfer.

Het combinatiecijfer is het gemiddelde van de keuzevakken. De behaalde schoolexamencijfers voor de keuzevakken staan wel op je cijferlijst, maar tellen zo niet mee voor de uitslagbepaling.

Elk afzonderlijk keuzevak moet met minimaal een 4 worden afgesloten om te kunnen slagen.

In de **gemengde leerweg** krijg je op de cijferlijst één meetellend eindcijfer; het combinatiecijfer.

Het combinatiecijfer wordt bepaald door het cijfer van het profielvak *en* de cijfers van de keuzevakken.

De behaalde schoolexamencijfers voor de keuzevakken staan wel op je cijferlijst, maar tellen zo niet mee voor de uitslagbepaling. Elk afzonderlijk keuzevak moet minimaal met een 4 worden afgesloten om te kunnen slagen.

Toetsen van het schoolexamen

In het Programma van Toetsing en Afsluiting staan alle onderdelen van het schoolexamen.

Het schoolexamen kan bestaan uit:

- **mondelijke toetsen**
- **schriftelijke toetsen** met gesloten en/of open vragen
- **praktische opdrachten**: dit zijn opdrachten waarin bepaalde vaardigheden worden getoetst die niet (alleen) mondeling of schriftelijk kunnen worden getoetst zoals een product, video of werkstuk maken, een presentatie geven of stageopdracht uitvoeren
- **handelingsopdrachten**: dit zijn opdrachten, die moeilijk met een cijfer kunnen worden beoordeeld en waarin de nadruk ligt op het 'doen' bijvoorbeeld opdrachten bij de beroepsgerichte lessen, een bezoek brengen aan een bedrijf en practicum bij bio of NaSk
- **examenproeven / proeven van bekwaamheid**

Profielwerkstuk

Als je de **theoretische of de gemengde leerweg** volgt, moet je een profielwerkstuk maken en presenteren. Dit werkstuk gaat over een onderwerp dat past bij je gekozen profiel.

Voor het profielwerkstuk moet de beoordeling 'voldoende' of 'goed' worden behaald.

Beoordeling van het schoolexamen

Het resultaat van iedere toets wordt binnen 10 schooldagen bekend gemaakt. Als dat niet zo is mag je een klacht indienen bij je docent, mentor of de teamleider. Je hebt het recht het gemaakte werk in te zien, maar het wordt bewaard door de school tot 6 weken na de diploma-uitreiking.

Alle behaalde cijfers en beoordelingen worden genoteerd in jouw 'digitale examendossier' in Eduarte.

Het Examendossier

Voor aanvang van het centraal examen rond je het schoolexamen af. Dit is een belangrijk moment, als je het schoolexamen helemaal hebt afgerond ontvang je namelijk jouw Examendossier.

Het Examendossier bestaat uit twee delen; een overzicht op papier (deel a) en een digitaal deel (deel b), de inhoud wordt hieronder uitgelegd. Je tekent ervoor dat je jouw examendossier in ontvangst neemt.

De directeur en de examensecretaris zetten hun handtekening op jouw Examendossier, want zij tekenen ervoor dat:

Deel a op het overzicht staan de schoolexamen-*eindcijfers* voor alle vakken waarin je ook een centraal examen gaat doen en het *eindresultaat* van de schoolexamens:

- maatschappijleer
- lichamelijke opvoeding (LO)
- kunstvakken I (CKV)

en verder het resultaat van:

- het LOB-dossier
- en als dat bij jouw examen hoort van het profielwerkstuk of het vak rekenen

Deel b in het digitale deel staan alle cijfers en resultaten van de PTA-onderdelen die je hebt gemaakt om deze eindcijfers te halen en worden de resultaten van de beroepsgerichte keuzevakken toegevoegd.

→ Controleer gedurende het schooljaar het digitale examendossier goed zodat eventuele fouten in de cijfers nog op tijd hersteld kunnen worden.

Toelating tot het centraal examen

Voordat het centraal examen begint moet je alle schoolexamens hebben afgerond en hebben voldaan aan de voorwaarden zoals in het PTA zijn opgenomen. Ook de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken I (en in de gemengde en de theoretische leerweg het profielwerkstuk) moet je hebben afgesloten met een 'voldoende' of 'goed'. Wanneer deze vakken *niet* zijn afgerond mag je niet meedoen aan het centraal examen.

Het centraal examen

Uiterlijk 14 dagen voor de aanvang van het centraal examen ontvang je het rooster van de examens. In dit rooster staat in elk geval vermeld:

- het examenvak waarin je centraal examen doet
- de plaats waar het examen wordt afgenomen
- het tijdstip waarop het examen wordt afgenomen
- de duur van het examen
-

In het examenreglement zijn de regels opgenomen waaraan je je moet houden tijdens de toetsen van het schoolexamen en tijdens de centraal examens.

Lees deze regels op bladzijde 19, 24 en 25 goed door voordat je aan het examen begint.

Je vindt het [Examenreglement op KIEM](#).

Computereexamens en examens op papier

In de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg worden alle centrale examens afgenomen op de computer, met uitzondering van het praktisch examen.

In de gemengde leerweg en theoretische leerweg worden alle centrale examens afgenomen met een papieren versie, met uitzondering van het praktisch examen.

Onregelmatigheden bij het schoolexamen of het centraal examen

In het examenreglement is geregeld hoe de school moet handelen als er zich 'onregelmatigheden' voordoen. Voorbeelden van onregelmatigheden zijn:

- je spijbelt voor een toets,
- je wordt betrap op spieken,
- je gebruikt een mobiel device zonder toestemming.

In dit soort gevallen heb je altijd een gesprek met iemand van de schoolleiding: de teamleider of directeur, of met iemand van de locatie examenorganisatie (LEO). Daar mogen je ouders/verzorgers bij zijn of iemand anders die ouder is dan 18 jaar. Daarna beslist de directeur welke maatregel hij/zij neemt. Mogelijke maatregelen zijn:

- puntenaftrek *als* dat is beschreven in het PTA,
- je krijgt het cijfer 1 voor een toets,
- je mag niet meer deelnemen aan de rest van het examen,
- één of meer toetsen die je al hebt gemaakt worden ongeldig verklaard,
- of je krijgt pas een diploma en/of cijferlijst als je opnieuw een toets of examen hebt gemaakt.

Geschillen

- Als je het niet eens bent met een besluit van de school rondom de examinering dan kan je bezwaar aantekenen op grond van het reglement bezwaar leerlingenzaken vmbo.
- Als je het niet eens bent een besluit van de school om een *maatregel* op te leggen, dan kan je beroep aantekenen op grond van het reglement beroep examinering vmbo. Hoe dit moet staat beschreven in het examenreglement en het reglement beroep examinering vmbo.

Absentie (afwezig zijn bij het schoolexamen of het centraal examen)

Als je door ziekte of door een andere geldige reden afwezig bent bij een schoolexamen of een centraal examen, dan moeten je ouders/verzorgers dat:

- schriftelijk vooraf aangeven, of
- telefonisch op de dag van het examen voor de aanvang van het examen melden aan de school.

Als je zonder afmelding afwezig bent of geen verklaring afgeeft na terugkomst, kan de directeur een van de maatregelen nemen. Als je om een geldige reden afwezig bent, kun je de toets inhalen.

- Zorg ervoor dat je een afspraak maakt om een gemiste toets of opdracht in te halen, dit hoort namelijk bij je examen.

Bijzonderheden

Langdurig of frequent schoolverzuim

In geval van langdurig of frequent schoolverzuim worden de volgende partijen betrokken om een plan te maken: jijzelf, je ouders/verzorgers, de mentor, zorgcoördinator en locatie examenorganisatie, de leerplichtambtenaar en eventueel het Zorg Advies Team en/of de schoolarts.

Maatwerkprogramma of afwijkende wijze van examineren

Bij andere bijzonderheden wordt er soms een maatwerk-PTA gemaakt, een examenopdracht of toets op een andere manier georganiseerd of door de directeur een gespreid examen toegekend waarbij je een jaar extra over het examen mag doen.

Vakken op hoger niveau

Het is mogelijk dat je een vak op hoger niveau volgt. Het schoolexamen rond je dan af op dit niveau. Mocht je bij het centraal examen een laag cijfer halen, dan kun je gebruik maken van de 'terugvaloptie'. Het SE-cijfer van het hogere niveau blijft dan staan, maar je mag het centraal examen overnieuw doen op het niveau van je leerweg, de terugvaloptie gebruiken is niet een herkansing.

Bij andere bijzonderheden zal de locatie-examenorganisatie het examenreglement toepassen of afspraken maken met jou en je ouders/verzorgers.

Herkansen

- Centraal examen: **Basisberoepsgerichte leerweg en Kaderberoepsgerichte leerweg:** Eén algemeen vak dat deel uitmaakt van het centraal examen *en* het centraal schriftelijk en praktisch examen, of een deel hiervan.
- Gemengde leerweg:** Eén vak dat deel uitmaakt van het centraal examen *of* (een deel van) het centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe).
- Theoretisch leerweg:** Eén vak dat deel uitmaakt van het centraal examen.

- Schoolexamen: Ook binnen het schoolexamen heb je mogelijkheid om te herkansen. Welke toetsen en het aantal toetsen je mag herkansen, is geregeld in het Programma van Toetsing en Afsluiting. Een herkansing vervangt het cijfer van één toets van het schoolexamen. Na de herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.

Voor een aantal vakken gelden de herkansingsregels van Aeres-vmbo:

Herkansing Maatschappijleer

Je mag het schoolexamen maatschappijleer herkansen. De herkansing is een totaaltoets, omdat een hoger cijfer op de herkansing het *eindcijfer* voor het schoolexamen maatschappijleer vervangt. Als je een eindcijfer 5 of lager hebt behaald wordt er voor jou een herkansing ingepland.

Herkansing schoolexamen Profiel Groen of PGP Groen

Je mag één schoolexametoets van profiel Groen of een onderdeel van PGP Groen herkansen. In de BB- en KB-leerweg kan de directeur toekennen dat de herkansing het cijfer van één profielmodule vervangt.

Herkansing keuzevak

Je mag het schoolexamen van een beroepsgericht keuzevak te herkansen, als je voor dat keuzevak een eindcijfer 3 of lager hebt behaald. De inhoud van de herkansing en de periode waarin de herkansing wordt afgenomen, wordt door de locatie examenorganisatie bepaald.

De uitslag van het examen

Hoe wordt het eindcijfer van een examenvak berekend?

In alle leerwegen wordt het eindcijfer als volgt berekend:

het eindcijfer van het schoolexamen plus het cijfer van het centraal examen gedeeld door 2

$$[(1 \times SE + 1 \times CE) : 2]$$

Voor de leerwegen BB, KB en GL en TL gelden de exameneisen:

- ✓ Het gemiddelde van al je centraal examencijfers, waaronder het CSPE, is 5,5 of hoger (een 5,49 is niet voldoende)
- ✓ het eindcijfer voor het vak Nederlands is een 5 of hoger
- ✓ er is een lob-dossier samengesteld
- ✓ Lichamelijke opvoeding en kunstvakken inclusief CKV zijn minimaal met een 'voldoende' afgerond

Verder geldt dat je:

- ✓ voor al je examenvakken een 6 of hoger hebt OF
- ✓ voor ten hoogste één van je examenvakken een 5 hebt en voor je overige examenvakken een 6 of hoger OF
- ✓ voor ten hoogste één van je examenvakken een 4 hebt, niet zijnde het vak Nederlands en je overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger OF
- ✓ voor twee van je examenvakken, het eindcijfer 5 hebt en voor je overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger

En aanvullend per leerweg:

Volg je de **de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg**, dan krijg je twee beroepsgerichte eindcijfers: een eindcijfer voor het profielvak bestaande uit het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen (cspe) en een combinatiecijfer voor de keuzevakken bestaande uit het afgeronde rekenkundig gemiddelde van de afgeronde eindcijfer van de afzonderlijke keuzevakken. Hierbij geldt ook dat je voor elk keuzevak afzonderlijk minimaal een 4 haalt.

Volg je de **gemengde leerweg** dan krijg je één beroepsgericht eindcijfer.

Dit cijfer is een combinatiecijfer en wordt bepaald door de eindcijfers vak de keuzevakken en het eindcijfer voor het profielvak. Het eindcijfer van het profielvak telt net zo vaak mee als het aantal keuzevakken.

Daarnaast moet je een voldoende hebben voor je profielwerkstuk.

Voor de **theoretische leerweg** geldt:

Daarnaast moet je een voldoende hebben voor je profielwerkstuk.

Als je geen wiskunde doet, moet je een schoolexamen rekenen afleggen. Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagbepaling en wordt vermeld op een bijlage bij je cijferlijst.

Cum Laude slagen

Soms heeft een examenkandidaat het examen super goed gemaakt. Bij zo'n prestatie kun je een uitslag met een **judicium cum laude** krijgen. Judicium cum laude betekent een **beoordeling met lof!** Er wordt dan 'cum laude' op je diploma en op je cijferlijst vermeld. Wil je weten met welke cijfers je cum laude slaagt? Kijk dan op bladzijde 16 van het Examenreglement.

PS: Aan deze toelichting kunnen geen rechten worden ontleend.

We hebben ons best gedaan het examenreglement goed samen te vatten, maar bij geschillen over de toepassing, gelden uitsluitend de bepalingen uit het examenreglement.

Schoolafspraken 2023-2024

Toetsweken

Gedurende een schooljaar zijn er drie toetsweken.
De data zijn terug te vinden in de jaarplanning op onze website.

Herkansen

Herkansen is het opnieuw afleggen van een toets met als doel het verbeteren van de toetsresultaten. Als herkansingsregel geldt dat je bij elk herkansingsmoment één toets mag herkansen. Bij het eerste herkansingsmoment kies je een toets uit periode 1. Bij het tweede herkansingsmoment kies je een toets uit periode 2. Bij het derde herkansingsmoment kies je een toets uit periode 1, 2 of 3.

Indien een leerling een PTA toets moet inhalen is het streven om dit te doen voor de sluitingsdatum van inschrijven voor een herkansing. Mocht dit door overmacht niet lukken dan kan de leerling bij de examenorganisatie een verzoek tot uitstel van herkansing indienen.

De mogelijkheid om te herkansen geldt alleen voor die toetsen waar in de kolom herkansbaar een "ja" vermeld is, dus niet alle toetsen zijn herkansbaar.

Altijd herkansbaar, dus buiten de herkansingsregel om, is een handelingsopdracht. Dit is een opdracht waarvoor geen cijfer gegeven wordt, maar een "o" (onvoldoende) of "v" (voldoende) of "g" (goed). Uiteindelijk moeten alle in het PTA vermelde handelingsopdrachten met een voldoende worden afgesloten, anders kun je volgens het examenreglement niet slagen voor het vmbo.

Herkansingen van PTA toetsen moeten via Its Learning aangevraagd worden. Dat kan vanaf een week voor de sluitingsdatum. Voor het indienen van een aanvraag worden strikte sluitingsdata gehanteerd. De sluitingsdata voor aanvraag en de herkansingsdata zijn terug te vinden in de jaarplanning.

Als voor een herkansing een hoger cijfer behaald wordt komt dit in de plaats van het oude cijfer; is het cijfer van de herkansing lager dan blijft het oorspronkelijke cijfer staan.

Inhalen

Inhalen is het afleggen van een toets op een afwijkend toetsmoment als gevolg van het feit dat de leerling door reglementaire afwezigheid de toets op het oorspronkelijk geplande tijdstip heeft gemist.

Als een PTA-toets met een geldige reden gemist is, wordt er een nieuw toetsmoment ingepland door de examenorganisatie.

Als een leerling zonder opgaaf van reden een inhaaltoets mist, dan wordt dat gezien als een onregelmatigheid en zal de leerling worden doorverwezen naar de examenorganisatie.

Toets rooster en toets cijfers

Twee weken voor de toetsweek zal het toetsrooster via Its Learning bekend worden gemaakt. Tijdens de toetsweek zal het rooster ook via de reguliere roosterapp zichtbaar zijn.

De behaalde cijfers zullen aan de leerlingen bekend gemaakt worden uiterlijk 3 dagen voor de sluitingsdatum voor het indienen van een herkansingsaanvraag. De cijfers zullen dan zichtbaar zijn in de Eduarte-app.

Gedurende het schooljaar kunnen alle behaalde resultaten en het voortschrijdend gemiddelde via de Eduarte-app worden ingezien.

Onregelmatigheden

Indien er tijdens de afname van een PTA onderdeel sprake is van een onregelmatigheid, wordt de leerling via Its Learning uitgenodigd voor een gesprek bij de examenorganisatie. Een leerling mag zich bij dit gesprek laten bijstaan door een meerderjarige vertegenwoordiger, indien gewenst. Ouders krijgen een bericht van deze uitnodiging.

Na het gesprek zal de examenorganisatie overleggen en een besluit nemen conform het examenreglement. Dit besluit wordt aan de leerling medegedeeld via Its Learning en aan ouder / verzorger via de mail.

Indien u het niet eens bent met een genomen beslissing, dan kunt u bezwaar aantekenen bij de examenorganisatie. Mocht deze besluiten bij het genomen standpunt te blijven en kunt u zich daar niet in vinden, dan verwijzen wij u naar de locatie directeur.

Cijferbepaling

De meeste vakken worden gegeven in leerjaar 3 en leerjaar 4. Het schoolexamencijfer (SE-cijfer) is het cijfer waarmee een leerling uiteindelijk zijn Centraal Eindexamen ingaat. Het SE-cijfer komt tot stand door SE-3 en SE-4 te middelen. Weging SE-3 : SE-4 = 30% : 70%.

Een uitzondering hierop is het vak Groen Profielvak. Groen Profielvak werd gegeven en met een praktijkexamen (CSPE) afgerond in leerjaar 3.

Voor een aantal vakken wordt er geen Centraal Eindexamen gedaan:

De keuzevakken worden volledig gegeven in leerjaar 4. De afgeronde eindcijfers van de afzonderlijke keuzevakken worden samen met het eindcijfer van Groen Profielvak gemiddeld en vormen het combinatiecijfer beroepsgericht. Het combinatiecijfer gemiddeld met het eindcijfer Groen Profielvak telt mee in de uitslagbepaling.

Lichamelijke Opvoeding wordt gegeven in leerjaar 3 en leerjaar 4 en per onderdeel beoordeeld met een cijfer. Het eindoordeel wordt beoordeeld met onvoldoende/voldoende/goed. Alle afzonderlijke onderdelen en daarmee het eindoordeel van beide leerjaren (SE-3 en SE-4) moeten voldoende zijn om examen te mogen doen.

Kunstvakken 1 werd gegeven in leerjaar 3 en beoordeeld met onvoldoende/voldoende/goed. Alle afzonderlijke onderdelen en daarmee het eindoordeel (SE-3) moeten voldoende zijn om examen te mogen doen.

Maatschappijleer wordt gegeven in leerjaar 3 en leerjaar 4. Indien het afgeronde eindcijfer van maatschappijleer een 6 of lager is, wordt een leerling via Its Learning uitgenodigd om het schoolexamen te herkansen. De inhoud van deze zogenaamde "gouden Herkansing" beslaat de leerstof van het gehele PTA. Indien het behaalde resultaat van deze herkansing hoger is dan het oorspronkelijke cijfer, vervangt het herkansingscijfer het reeds behaalde eindcijfer.

Indien het afgeronde eindcijfer van maatschappijleer een 7 of hoger is heeft de leerling ook het recht om het schoolexamen te herkansen. Echter dit moet de leerling zelf aangeven bij de examenorganisatie

Hulpmiddelen per vak

Tijdens een (school-) examen mogen de leerlingen gebruik maken van onderstaande basispakket, de leerling is zelf verantwoordelijk voor het meenemen van de hulpmiddelen, tenzij anders vermeld:

- schrijfmateriaal geleverd door school
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- nietmachine
- geometrische driehoek
- vlakgum
- rekenmachine, mits goedgekeurd door school
- eendelig verklarend woordenboek Nederlands*

Verder is toegestaan per vak:

Engels en Duits: woordenboek naar en van de doeltaal*

Wiskunde: windroos

Natuur- en Scheikunde: goedgekeurde BINAS

* Bij de centrale examens zorgt school voor voldoende exemplaren.

Dispenserende en compenserende maatregelen

Als een leerling recht heeft op dispenserende of compenserende maatregelen en daarvan gebruik wil gaan maken, dan dient daarvoor een aanvraagformulier ingevuld te worden (te downloaden via de website). Het formulier dient te worden ingeleverd bij de examenorganisatie en pas na bevestiging door de examenorganisatie kan een maatregel in werking treden. Als een leerling niet langer gebruik wil maken van een maatregel dienen ouders dit schriftelijk aan te geven bij de examenorganisatie.

Centraal Schriftelijk Examen

Examendata

DAG	DATUM	TIJD	VAK
Dinsdag	14 mei	13.30 – 15.30 uur	Engels
Woensdag	15 mei	09.00 – 11.00 uur	Duits
Woensdag	15 mei	13.30 – 15.30 uur	Biologie
Donderdag	16 mei	13.30 – 15.30 uur	Nederlands
Vrijdag	17 mei	13.30 – 15.30 uur	Natuur- en Scheikunde
Dinsdag	21 mei	13.30 – 15.30 uur	Economie
Donderdag	23 mei	13.30 – 15.30 uur	Wiskunde

Uitslagbepaling van de Examens

Op woensdag 12 juni 2024 worden de leerlingen vanaf 15.00 uur gebeld over de examenuitslag.

Alle leerlingen worden op donderdag 13 juni om 11.00 uur op school verwacht.

Geslaagde en gezakte leerlingen om hun cijferlijst op te halen.

Leerlingen die een herkansing (praktijk en/of theorie) nodig hebben om te slagen, om hun cijferlijst op te halen en afspraken te maken over herexamens.

De aanvraag voor een herkansing moet voor vrijdag 14 juni 12.00 uur zijn ingediend bij de examenorganisatie, middels het daarvoor uitgedeelde formulier.

Herexamens

Het tweede tijdvak begint op dinsdag 18 t/m dinsdag 25 juni 2024 (rooster volgt).

Diplomerings

Maandag 1 juli. Informatie en uitnodiging volgt.

PTA

Gemengde Leerweg 2023 – 2024

In het PTA vind je per vak beschreven welke toetsen er gemaakt moeten worden voor het schoolexamen. Om deel te kunnen nemen aan de Centralen Examens dient het volledige School Examen afgerond te zijn op 27 maart.

Naast de onderdelen die je afsluit met een toets of opdracht werk je in de lessen van ieder vak en tijdens LOB ook aan de volgende vaardigheden, die onderdeel zijn van het schoolexamen (inhoud van de preambule).

1. Werken aan vakoverstijgende thema's;
2. Leren uitvoeren;
3. Leren leren;
4. Leren communiceren;
5. Leren reflecteren op het leer- en werkproces;
6. Leren reflecteren op de toekomst.

Voor alle vakken geldt verder het volgende:

Exameneenheid K1 (oriëntatie op leren en werken) komt bij ieder vak aan bod. De theoretische kant in de lessen van de verschillende vakken en de mentorlessen, de praktijk komt tijdens stage aan bod. Oriëntatie op leren en werken wordt afgetekend d.m.v. het onderdeel Stage in het LOB-PTA.

Exameneenheid K2 (basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken) is verweven in alle schoolexamens en staat niet bij ieder vak apart vermeld..

Kolomuitleg

P	PERIODE	Geeft aan in welke periode een toets wordt afgenomen, 1 / 2 / 3. De toetsweek toetsen worden aangegeven met TW1 / TW2 / TW3
EE	EXAMENEENHEID	Geeft aan welke exameneenheden er getoetst worden
SE/CE	SCHOOLEXAMEN/ CENTRAALEXAMEN	Geeft aan of de leerstof behoort tot schoolexamen- (SE) dan wel centraalexamenstof (CE) Ook is het mogelijk dat een vak schooleigen onderdelen toevoegt, dat wordt aangegeven met SO
LS	LEERSTOF	Geeft aan wat de leerling moet leren.
TC	TOETSCODE	De code waarmee de toets geregistreerd wordt en online te zien is
TV	TOETSVORM	De manier waarop de toets wordt afgenomen, S / M / P / H / D (schriftelijk / mondeling / praktijktoets / handelingsopdracht / digitaal)
TD	TOETSDUUR	De tijd die een leerling over de toets mag doen, indien van toepassing
W	WEGING	Geeft aan hoe zwaar een toets mee telt, indien van toepassing
HK	HERKANSBAAR	Geeft aan of een toets herkansbaar is of niet
B	BEOORDELING	Geeft aan hoe de toets wordt beoordeeld, met een cijfer of o/v/g
O	OPMERKING	Ruimte voor opmerkingen

Nederlands

Methode "Op Niveau"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O	
TW1	K7, V2	Schrijfvaardigheid	SE	Paragrafen schrijfvaardigheid H1 t/m 4	GL-ne-09	S	50 min	20 %	Ja	Cijfer	Brief, e-mail of artikel schrijven
TW2	K6, V3	Leesvaardigheid	SE	Paragrafen leesvaardigheid H1 t/m 4	GL-ne-10	S	50 min	30 %	Ja	Cijfer	Leestoets
TW3	K4	Luister- en kijkvaardigheid	SE	Geen, wordt geoefend in de les	GL-ne-11	S	100 min	20 %	Nee	Cijfer	Kijk- en luistertoets

Exameneenheid K3 (leervaardigheden voor het vak Nederlands) is een algemene eindterm, die in de diverse schoolexamens wordt getoetst. Deze eindterm staat derhalve niet apart bij elk schoolexamen vermeld.

Engels

Methode "Stepping Stones"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O	
TW1	K6	Mondeling	SE	Oefenboekje 'This is me'	GL-en-07	M	-	10%	Nee	Cijfer	Een individueel gesprek met je leerkracht
2	K4	Leesvaardigheid	CE	Leesvaardigheid	GL-en-08	S	-	15%	Nee	Cijfer	Leesdossier; boektoets, oefenexamen en vrije leesopdracht tijdens de les
TW2	K7	Schrijfvaardigheid	SE	Aantekeningen 'Help with writing'	GL-en-09	S	50 min	10%	Ja	Cijfer	Een e-mailwisseling schrijven
3	K5	Luister- en kijkvaardigheid	CE	Kijk- en luistervaardigheid	GL-en-10	S	100 min	10%	Ja	Cijfer	CITO kijk-/luistertoets
3	V1	Leesvaardigheid	SE	Projectboekje "English around the world"	GL-en-11	P	-	10%	Nee	Cijfer	Praktische culturele opdracht* Presentatie
	V3	Kennis van land en samenleving	CE								
	V4	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	SE								
	V5	Vaardigheden in samenhang	CE								
TW3	K3	Leervaardigheid in de moderne vreemde talen	CE	Oefenboekje 'Basics'	GL-en-12	S	100 min	15%	Ja	Cijfer	Kennistoets

* De opdracht voor de presentatie, met bijbehorende beoordelingscriteria wordt uitgereikt en besproken door de lesgever. De datum voor presenteren wordt individueel afgesproken.

Duits

Methode "Neue Kontakte"

P	EE	CE/SE	L	TC	TV	TD	W	HK	B	O	
TW1	V1	Leesvaardigheid	CE	Neue Kontakte Kapitel Lesen	GL-du-07	S	100 min	15%	Nee	Cijfer	Examenteksten
2	K5	Kijk -en luistervaardigheid	SE	Neue Kontakte Kapitel Hören und Sehen	GL-du-08	S	50 min	10%	Nee	Cijfer	Cito kijk- en luistermateriaal
TW2	K7	Schrijfvaardigheid	CE/SE	Neue Kontakte Kapitel Schreiben	GL-du-09	S	100 min	15%	Ja	Cijfer	Informele e-mail schrijven
3	K6	Gespreksvaardigheid	SE	Neue Kontakte Kapitel Sprechen	GL-du-10	M	-	10%	Nee	Cijfer	Een individueel gesprek met docent
TW3	K4	Leesvaardigheid	CE	Neue Kontakte Kapitel Lesen	GL-du-11	S	100 min	20%	Ja	Cijfer	Examenteksten
	V4	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie									

Exameneenheid K3 (leervaardigheden in de moderne vreemde talen) is een algemene eindterm, die in de diverse schoolexamens wordt getoetst. Deze eindterm staat derhalve niet apart bij elk schoolexamen vermeld.

Wiskunde

Methode "Getal en Ruimte"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O	
TW1	K4	Algebraïsche verbanden	CE	H2 Verbanden H4 Grafieken en vergelijkingen H7 Verbanden	GL-wi-07	S	120 min	25%	Ja	Cijfer	
TW2	K6	Meetkunde	CE	H3 Afstanden en hoeken H6 Vlakke figuren H8 Ruimte meetkunde	GL-wi-08	S	120 min	25%	Ja	Cijfer	
TW3	K5	Rekenen, meten en schatten	CE	H5 Rekenen, meten en schatten	GL-wi-09	S	120 min	20%	Ja	Cijfer	

Exameneenheid K3 (leervaardigheden voor het vak Wiskunde) is een algemene eindterm, die in de diverse schoolexamens wordt getoetst. Deze eindterm staat derhalve niet apart bij elk schoolexamen vermeld.

Exameneenheid V2 (verrijkingsopdrachten) is een algemene eindterm, die in de diverse schoolexamens wordt getoetst. Deze eindterm staat derhalve niet apart bij elk schoolexamen vermeld.

Biologie

Methode "Biologie voor jou MAX"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
TW1	K6	CE	Thema 9 Planten	GL-bi-07	S	50 min	15%	Ja	Cijfer	
	K12									
2	K11	CE	Thema 10 Regeling Thema 11 Zintuigen	GL-bi-08	S	60 min	15%	Ja	Cijfer	
TW2	K9	CE	Thema 12 Voeding en vertering	GL-bi-09	S	50 min	20%	Ja	Cijfer	
3	K3	SE/CE	Basisvaardigheden: bronnen lezen, rekenen, opdrachten uitvoeren, informatie verzamelen en verwerken.	GL-bi-10	S	300 min	5%	Nee	Cijfer	Excursie Burgers Zoo
TW3	V1	CE	Thema 13 Transport en Afweer Thema 14 Gaswisseling en Uitscheiding	GL-bi-11	S	50 min	15%	Ja	Cijfer	
	K9									

Exameneenheid K3 (Leervaardigheden in het vak Biologie) bestaat uit theoretische en praktische vaardigheden die gedurende lessen aan de orde komen. De vaardigheden worden in schoolexamen KB-bi-10, maar ook in de diverse andere schooexamens getoetst.

Exameneenheid V3 (Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie) bestaat uit vaardigheden die gedurende de les en tijdens het maken van opdrachten geoefend worden. De vaardigheden worden in de diverse schooexamens getoetst.

Exameneenheid V4 (Vaardigheden in samenhang) bestaat uit vaardigheden die bij de verschillende thema's aan de orde komen. De vaardigheden worden in de diverse schooexamens getoetst.

Natuur-/Scheikunde

Methode "Pulsar"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
TW1	K5 (5, 11, 13)*	Elektrische energie	H9 Werken met elektriciteit H10 Geluid	GL-ns-07	S	100 min	25%	Ja	Cijfer	
	K8	Geluid								
TW2	K9 (7, 8, 9, 10)*	Kracht en veiligheid	H11 Veilig bewegen H12 Constructies H13 Beweging en energie	GL-ns-08	S	100 min	25%	Ja	Cijfer	
	V1	Veiligheid in het verkeer								
	V2	Constructies								
TW3	K10	Bouw van de materie	H8 Straling	GL-ns-09	S	50 min	20%	Ja	Cijfer	
	K11	Straling en stralingsbescherming								

Exameneenheid K3 (leervaardigheden in het vak Natuurkunde) is een algemene eindterm, die in de diverse schoolexamens wordt getoetst. Deze eindterm staat derhalve niet apart bij elk schoolexamen vermeld.

Exameneenheid K5 (Elektrische energie) onderdeel 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10 en 12 zijn algemene onderdelen en zijn hierdoor verweven in alle natuur- en scheikunde onderdelen die te maken hebben met de exameneenheid K5

Exameneenheid K9 (Kracht en veiligheid) onderdeel 1, 2, 4, 5 en 6 zijn algemene onderdelen en zijn hierdoor verweven in alle natuur- en scheikunde onderdelen die te maken hebben met de exameneenheid K9

Exameneenheid V3 (Verwerven en verstrekken van informatie) is verweven in alle natuur- en scheikunde schoolexamens en staat niet apart bij elke exameneenheden vermeld.

Exameneenheid V4 (Vaardigheden in samenhang) is verweven in alle natuur- en scheikunde schoolexamens en staat niet apart bij elke exameneenheden vermeld. Deze exameneenheid heeft een opbouwend karakter waarbij de kandidaat de vaardigheden uit eerder behandelde kerndelen in samenhang kan toepassen.

Algemene Economie

Methode "Pincode 6^e Editie"

P	EE		CE/SE	L	TC	TV	TD	W	HK	B	O
TW1	K4A	Consumptie	CE	H1, H2, H3	GL-ec-05	S	100 min	20%	Ja	Cijfer	
	K4B	Consumptie en consumentenorganisaties	SE								
2	V2	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	SE	H9	GL-ec-06	S	-	10%	Nee	Cijfer	*werkstuk
TW2	K5A	Arbeid en productie	CE	H4, H5, H6	GL-ec-07	S	100 min	20%	Ja	Cijfer	
	K5B	Arbeid en bedrijfsleven	SE								
	K6	Overheid en bestuur	CE								
TW3	K7	Internationale ontwikkelingen	CE	H7, H8	GL-ec-08	S	100 min	20%	Ja	Cijfer	
	K8	Natuur en milieu	SE								

* De opdracht voor het werkstuk, met bijbehorende beoordelingscriteria staat in Its Learning. De deadline voor inleveren is 15 januari 2024. Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Lichamelijke Opvoeding

Geen lesmethode

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
2	K3	SE	Sportoriëntatie	GL-lo-11	H	-	-	Ja	Cijfer	
2	K3, K4	SE	Volleybal	GL-lo-12	H	-	-	Ja	Cijfer	
3	K8	SE	Zelfverdediging	GL-lo-13	H	-	-	Ja	Cijfer	
3	K1, K3	SE	Oriëntatie op leren en werken	GL-lo-14	H	-	-	Ja	Cijfer	Verslag

Voor elk onderdeel moet een voldoende behaald worden en de eindbeoordeling zal zijn o/v/g

Maatschappijleer

Methode "Thema's Maatschappijleer"

P	EE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
Leerjaar 4	K1 t/m K5	H7 Criminaliteit (SE)	GL-ml-08	S	50 min	17%	Ja	Cijfer	

Het PTA Maatschappijleer betreft de doorgeschoven toets uit leerjaar 3.

Zodra het laatste hoofdstuk naar behoren is afgerond, doch uiterlijk twee weken van te voren, ontvangen de leerlingen hun toetsdatum.

Profielwerkstuk

Methode "geen"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
-	-	SE	Onderzoek uitvoeren, plannen, zelfstandig werken, informatie verzamelen	GL-pw-01	S	-	20%	Nee	Cijfer	Proces
NE/V/1	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	SE	Resultaatverwerking, informatie verwerken, de Nederlandse taal goed gebruiken	GL-pw-02	S	-	40%	Ja	Cijfer	Product
-	-	SE	Presentatievaardigheden	GL-pw-03	M		40%	Ja	Cijfer	Presentatie

Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het groene profiel.

De leerling dient aan het profielwerkstuk tenminste 20 uur te besteden.

De leerlingen presenteren het profielwerkstuk tijdens de presentatie-avond . De datum is terug te vinden in de jaarplanning

De volledige omschrijving van de opdracht, het tijdsplan en de beoordelingscriteria zijn terug te vinden in Is Learning. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces, het product als de presentatie beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten.

Het profielwerkstuk moet met een voldoende worden afgesloten.

Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding

Methode "Qompas"

P	EE	SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
3	C4	Loopbaansturing	Hoe krijg ik desgewenst meer kans op werk dat bij mij past? Wie kan mij waarmee helpen om mijn ambities te verwezenlijken?	GL-Ig-03	H	-	-	Ja	o/v/g	Presentatie loopbaandossier*
	C5	Netwerken								
-	C3	Werkexploratie	Welk werk past het beste bij mij en waarom?	GL-Ig-04	H	-	-	Ja	o/v/g	Stage** 3

* Presentatie loopbaandossier

Voordat het loopbaandossier gepresenteerd wordt, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

1. Het Digitaal Doorstroom Dossier is ingevuld door leerling en mentor
2. Alle stappen en zelf aan zet opdrachten van leerjaar 3 en leerjaar 4 uit de methode Qompas zijn afgesloten

Leerlingen presenteren hun loopbaandossier op een vastgestelde datum. Deze datum is terug te vinden in de jaarplanning.

Er vindt een gesprek plaats met een docent over de loopbaankeuze. Tijdens het gesprek moeten, ter inzage, de volgende zaken op tafel liggen:

- Een uitdraai van het loopbaandossier uit Qompas (ontvang je van de decaan).
- De stageverslag van de stage in leerjaar 4.
- Een poster op A3 formaat, waarop je loopbaanontwikkeling van de achterliggende vier jaren zichtbaar is.

**** Stage**

In leerjaar 3 lopen leerlingen twee perioden van vijf dagen stage.

In leerjaar 4 lopen de leerlingen wekelijks een dag stage.

De data zijn terug te vinden in de jaarplanning.

De leerlingen krijgen een stageboekje van de stagecoördinator, met daarin uitgebreide informatie en beoordelingscriteria voor leerling, ouder en stagebieder.

Voor aanvang van een stage moet de leerling een stageovereenkomst inleveren bij de stagecoördinator.

Na een stage moet de leerling een stageverslag inleveren bij de stagecoördinator.

Uiterste inleverdata van overeenkomsten en verslagen worden medegedeeld door de stagecoördinator en zijn terug te vinden in de jaarplanning.

Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Na de 1^e stage in leerjaar 3 voert de leerling een LOB gesprek met een docent uit het LOB team.

Na de 2^e stage in leerjaar 3 volgt een gesprek met de mentor.

Van de stages en de LOB gesprekken moet de leerling een terugblik in Qompas uploaden.

Tijdens de 3^e stage in leerjaar 4 wordt de leerling bezocht door een stagebegeleider.

Heeft een leerling bij aanvang van een stageperiode geen stageplek, dan moet hij/zij zich direct melden bij de stage coördinator.

Geen stage lopen valt onder ongeoorloofd verzuim (8 uur per dag).

Leerlingen die in het 3e jaar hun stages niet met een voldoende afsluiten zullen, voordat het nieuwe 4e jaar begint, dit alsnog in orde moeten maken, anders kan bevordering naar leerjaar 4 niet plaatsvinden. De vakantietaak wordt in overleg met de leerling vastgesteld.

PTA

Keuzevakken

Op de volgende pagina's vind je de PTA's van de verschillende keuzevakken.

Keuzevakken volg je alleen in leerjaar 4. De schoolexamens voor de keuzevakken zijn niet gekoppeld aan een periode, maar worden gedurende het jaar, tijdens de lessen, afgenomen en beoordeeld, afhankelijk van de groep waarin je bent geplaatst.

Indien er sprake is van een deadline wordt deze in het PTA vermeld.

Indien er sprake is van een toetsmoment wordt dit ten minste twee weken van te voren gecommuniceerd met de leerling en vermeld in Its Learning.

Keuzevak Bloemwerk

Methode "AERES vmbo"

EE		CE/SE	L	TC	TV	TD	W	HK	B	O
4.1	Bloemwerk maken	SE	Praktische vaardigheden* tijdens de les (Interne voorronde skills wedstrijd)	GL-blwk-01	S,P	150 min	50%	Nee	Cijfer	Voortschrijdend gemiddelde
4.2	Winkelproducten inpakken									
4.3	Symboliek gebruiken in een bloemarrangement.	SE	Praktische vaardigheden* tijdens de les (verkoopgesprek, prijsberekening, bloemwerk in opdracht, controleren of opdracht goed is uitgevoerd, bloemstuk inpakken en werkplek opruimen.)	GL-blwk -02	S,P	120 min	40%	Nee	Cijfer	Voortschrijdend gemiddelde
4.4	In opdracht een bloemstuk maken									
-	-	SO	VOLGT	GL-blwk -03	S	-	10%	Nee	Cijfer	Portfolio**

* De beoordelingscriteria voor de praktische vaardigheden zijn terug te vinden in Its Learning.

** De opdracht voor het portfolio, met bijbehorende beoordelingscriteria is terug te vinden in Its Learning. De deadline voor inleveren is 20 november 2023 (groep 1 en 2) en 25 maart 2024 (groep 3). Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Gezonde dieren

Methode "Vakwerk" en "Aeres materiaal"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
9.1	Op basis van de voedingsbehoefte van dieren en de samenstelling van het voer een voeradvies opstellen.	SE	Vakwerk 2 H4 en H5	GL-gzdr-01	S	50 min	50%	Nee	Cijfer	Theorietoets
9.2	Gezondheidscontrole uitvoeren en hygiënisch werken.									
9.3	Het dier in verschillende levensfasen en productiecycli verzorgen.									
9.4	Omgaan met dieren en hun gebruiksdoel(en) herkennen.	SE	Behandelde praktische vaardigheden van de verzorging *	GL-gzdr-02	P	250 min	50%	Nee	Cijfer	Praktische opdrachten en deelname excursies.

* Een overzicht van de praktische vaardigheden en bijbehorende criteria wordt door de vakdocent besproken en is terug te vinden in Its Learning.

Keuzevak Groene Vormgeving en Styling

Methode "AERES vmbo"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
5.1	Vormgeven.	SE	Praktische vaardigheden uit de les toepassen in de opdracht stijlkamer	GL-grvs-01	P	-	45%	Nee	Cijfer	Stijlkamer*
5.5	Een stijlkamer ontwerpen en sfeer geven aan interieur.									
5.2	Technieken gebruiken en combineren bij de vormgeving van een plantaardig product.	SE	Praktische vaardigheden uit de les toepassen in de opdracht duurzame ondergrond.	GL-grvs-02	P	-	45%	Nee	Cijfer	Duurzame ondergrond*
5.3	Een plantaardig product vormgeven en de vormgevingsprincipes toepassen.									
5.4	Een plantaardig product vormgeven vanuit een kunsthistorisch perspectief									
-	-	SO	VOLGT	GL-grvs-03	S	-	10%	Nee	Cijfer	Portfolio*

* De opdrachten met bijbehorende beoordelingscriteria voor Stijlkamer, Duurzame ondergrond en Portfolio zijn terug te vinden in Its Learning. De deadline voor inleveren is 25 maart 2024. Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Het Houden van Dieren

Methode "Vakwerk" en "Aeres materiaal"

EE		CE/SE	L	TC	TV	TD	W	HK	B	O
8.1	Diersoorten en rassen herkennen en benoemen.	SE	Vakwerk 2 H1 t/m H3	GL-hvdr-01	S	50 min	50%	Nee	Cijfer	Theorietoets
8.2	Huisvesting van dieren met betrekking tot dierenwelzijn beoordelen.									
8.3	Dagelijkse en periodieke verzorgingswerkzaamheden uitvoeren.	SE	Behandelde praktische vaardigheden van de verzorging *	GL-hvdr-02	P	250 min	50%	Nee	Cijfer	Beoordeling praktische opdrachten en deelname excursies.

* Een overzicht van de praktische vaardigheden en bijbehorende criteria worden door de vakdocent besproken en zijn terug te vinden in *Its Learning*.

Keuzevak Ondersteuning Bij Sport en Bewegingsactiviteiten

Methode "geen"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
11.3	Assisteren en instructie geven bij sport- en bewegingsactiviteiten	SE	Assisteren van de trainer. Training verzorgen.	GL-obsb-01	P	-	50%	Nee	Cijfer	Stagedeel OBSB
11.4	Omgaan met veiligheid en het voorkomen van blessures									
11.5	Assisteren bij de uitvoering van bewegingsprogramma's									
11.2	Voor een doelgroep een eenvoudig sportevenement of toernooi organiseren en uitvoeren	SE	Het organiseren van een toernooi	GL-obsb-02	P	200 min	25%	Nee	Cijfer	Toernooi
11.4	Omgaan met veiligheid en het voorkomen van blessures									
11.1	Informatie verstrekken over mogelijkheden om te bewegen en te sporten in de eigen regio.	SE	Sport- en beweegmogelijkheden in de regio voor verschillende doelgroepen. Veiligheid en voorkomen van blessures in relatie met sportuitrusting	GL-obsb-03	P	10 min	25%	Nee	Cijfer	Presentatie
11.4	Omgaan met veiligheid en het voorkomen van blessures									

Exameneenheid 11.4 is een exameneenheid die aan de basis van het vak ligt en worden derhalve bij alle schoolexamens getoetst.

* De opdrachten met bijbehorende beoordelingscriteria zijn terug te vinden in Its Learning. De datum voor het toernooi en het presenteren wordt individueel met de leerling vastgelegd.

Keuzevak Tuinontwerp en -aanleg

Methode "AERES vmbo"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
2.1	oriëntatie op ontwerpen en aanleggen van tuinen	SE	Praktijkopdrachten Aanleg	GL-toa-01	P	-	45%	Nee	Cijfer	Beoordeling praktische opdrachten
2.2	tuinen ontwerpen en aanleggen	SE	Boekje Tuinontwerp en -aanleg Hoofdstuk 2.1.1 en 2.2.1	GL-toa-02	P/S	-	45%	Nee	Cijfer	Beoordeling presentatie digitaal tuinontwerp
2.3	werkzaamheden opleveren	SE	Boekje Tuinontwerp en -aanleg	GL-toa-03	S	-	10%	Nee	Cijfer	Beoordeling opdrachtenboek

De beschrijving van de opdrachten voorzien van de criteria waarop een opdracht wordt beoordeeld is terug te vinden in Its Learning.

De deadline voor inleveren van alle opdrachten is 25 maart. Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Voeding hoe maak je het?

Methode 'Voeding hoe maak je het?'

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
11.1	Ontwikkelingen in de levensmiddelenbranche en de voedingsmiddelenindustrie beschrijven en hier op eenvoudige wijze op inspelen	SE	Werkboek De gezonde en duurzame wereldkeuken H 1 t/m 5	GL-voed-01	P	100 min	50%	Nee	Cijfer	Praktijktoets
11.2	Grondstoffen verwerken en bereiden tot een kwalitatief halffabricaat of eindproduct									
11.4	De kwaliteit en voedselveiligheid van voedingsmiddelen beoordelen en bewaken									
11.2	Grondstoffen verwerken en bereiden tot een kwalitatief halffabricaat of eindproduct	SE	Werkboek De gezonde en duurzame wereldkeuken H 6 t/m 9	GL-voed-02	P	180 min	50%	Nee	Cijfer	Praktijktoets
11.3	Een voedingsadvies geven									
11.4	De kwaliteit en voedselveiligheid van voedingsmiddelen beoordelen en bewaken									

Exameneenheid 11.2 en 11.4 zijn exameneenheden die aan de basis van het vak liggen en worden derhalve bij beide schoolexamens getoetst.

Een praktijktoets wordt gedaan in duo's. De voorbereiding is tijdens de voorbereidingsles. Het schoolexamen wordt afgenomen tijdens de daaropvolgende les. Aanwezigheid bij beide lessen is noodzakelijk om het onderdeel af te ronden. De data worden door de vakdocent kenbaar gemaakt en in Its Learning vermeld.

Keuzevak Voorkomen van Ongevallen en EHBO

Methode: uitgereikt tijdens de les

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
12.1	Assisteren bij activiteiten op het gebied van veiligheid en risicopreventie	SE	Praktische vaardigheden tijdens de les*	GL-ehbo-01	H	-	20%	Nee	Cijfer	-
12.2	De functie van enkele organen en weefsels uitleggen	SE	Praktische vaardigheden tijdens de les*	GL-ehbo-02	H	-	20%	Nee	Cijfer	-
12.3	In acute situaties handelen volgens het 5-stappenplan	SE	Praktische vaardigheden tijdens de les*	GL-ehbo-03	H	-	20%	Nee	Cijfer	-
12.4	Stoornissen in de vitale functies signaleren en direct professionele hulp inschakelen	SE	Praktische vaardigheden tijdens de les*	GL-ehbo-04	H	-	20%	Nee	Cijfer	-
12.5	Aan de hand van de ongevalssituatie en de verschijnselen letsels herkennen en vaststellen van de noodzakelijke basis handelingen en deze uitvoeren	SE	Praktische vaardigheden tijdens de les*	GL-ehbo-05	H	-	20%	Nee	Cijfer	-

* Alle deeltaken worden aangeleerd tijdens de lessen. Leerlingen hoeven hiervoor thuis niet te leren

Keuzevak Vormgeven en typografie

Methode "geen"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
-	-	SO	Les 1: onderzoek doen naar licht, ruimte, vorm, compositie, kleur, materiaal en structuur	GL-vgtg-01	P	-	20%	Nee	Cijfer	Optische illusie
12.4	Vormgeven	SE	Les 2: onderzoek doen naar licht, ruimte, vorm, compositie, kleur, materiaal en structuur	GL-vgtg-02	P	-	20%	Nee	Cijfer	Alfabet
12.3	Kleur-, beeldgebruik en typografie onderzoeken en toepassen, passend bij doelgroep en product	SE	Les 3: onderzoek doen naar licht, ruimte, vorm, compositie, kleur, materiaal en structuur	GL-vgtg-03	P	-	20%	Nee	Cijfer	Boekomslag
12.1	Een opdracht analyseren	SE	Les 4: Een personage tekenen in een modelsheet	GL-vgtg-04	P	-	20%	Nee	Cijfer	Karakter/ modelsheet
-	-	SO	Les 4: Een animatie maken	GL-vgtg-05	P	-	10%	Nee	Cijfer	Animatie
12.2	Een basis lay-out maken voor een media product	SE	Les 5: Een mediaproduct vormgeven passend bij een specifieke doelgroep	GL-vgtg-06	P	-	10%	Nee	Cijfer	Folder/ flyer

De beschrijving van alle opdrachten voorzien van de criteria waarop een opdracht wordt beoordeeld is terug te vinden in Its Learning.

De deadline voor inleveren van alle opdrachten is 25 maart 2024. Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Werk in Tuin en Landschap

Methode "AERES vmbo"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
3.4	Seizoensgebonden onderhoud verrichten in tuin of landschap	SE	Praktijkopdrachten Onderhoud	GL-wtl-01	P	-	45%	Nee	Cijfer	Beoordeling praktische opdrachten
3.3	Gangbare planten herkennen en benoemen	SE	Plantenkennis: Bomen, Vaste planten, Groenblijvende heesters, Bollen en knollen, Bladverliezende heesters	GL-wtl-02	S	-	45%	Nee	Cijfer	Plantenkennis
3.1	Een onderhoudsplan voor een tuin of deel van een landschap opstellen	SE	Boekje Werken in tuin en landschap	GL-wtl-03	S	-	10%	Nee	Cijfer	Beoordeling opdrachtenboek
3.2	Plaatsen van en technisch onderhoud uitvoeren aan recreatieve voorzieningen									

De beschrijving van de opdrachten voorzien van de criteria waarop een opdracht wordt beoordeeld is terug te vinden in Its Learning.

De deadline voor inleveren van alle opdrachten is 25 maart. Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Wonen en Design

Methode "geen"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
-	-	SO	Les 1: Woonstijlen	GL-wode-01	P	-	20%	Nee	Cijfer	Boekje woonstijlen
-	-	SO	Leerblad woonstijlen, materiaal en kleurgebruik	GL-wode-02	P	-	20%	Nee	Cijfer	Toets woonstijlen
10.1	Het bedenken van een woonstijlconcept	SE	Les 2: Moodboard	GL-wode-03	P	-	20%	Nee	Cijfer	Moodboard
-	-	SO	Les 3: Plattegronden en meubelbord	GL-wode-04	P	-	20%	Nee	Cijfer	Plattegronden
10.2	Het ontwerpen van een sample passend bij een woonstijlconcept	SE	Les 4: Behang- of gordijnprint ontwerpen	GL-wode-05	P	-	10%	Nee	Cijfer	Print ontwerpen
10.3	Het toepassen van stoffeer- en bewerktechnieken t.b.v. een sample	SE	Les 5: Woonaccessoire ontwerpen en uitwerken	GL-wode-06	P	-	10%	Nee	Cijfer	Woonaccessoire ontwerpen en uitwerken

De beschrijving van alle opdrachten voorzien van de criteria waarop een opdracht wordt beoordeeld is terug te vinden in Its Learning.

De deadline voor inleveren van alle opdrachten is 30 november 2023 (groep 1), 21 maart 2024 (groep 2 en groep 3). Inleveren na de deadline wordt als onregelmatigheid gezien en voorgelegd aan de LEO.

Keuzevak Op Stage

Methode "geen"

EE		SE/CE	LS	TC	TV	TD	W	HK	B	O
-	Nader te bepalen	SE	Ervaringen tijdens de stage	GL-kvst-01	P	-	50%	Nee	Cijfer	Uitvoering van deeltaken zoals beschreven in deeltakenoverzicht keuzevak. Beoordeling door stagebieder
-	Nader te bepalen	SE	Ervaringen tijdens de stage	GL-kvst-02	S	-	50%	Nee	Cijfer	Presentatie van uitvoering van de deeltaken Beoordeling door stagebegeleider

Het is mogelijk om een keuzevak tijdens de stage te volgen. Een overzicht van goedgekeurde keuzevakken met de bijbehorende exameneenheden, is te vinden via de volgende link: <https://www.platformsvmbo.nl/keuzevakken/examenprogrammas>

Aan het volgen van een keuzevak tijdens de stage zijn, naast de stage voorwaarden, diverse extra voorwaarden verbonden.

Deze voorwaarden, uitgebreide informatie, criteria en totstandkoming van het cijfer is terug te vinden in het boekje "Keuzevak op stage".

Dit boekje is te vinden in Its Learning en wordt door de stage coördinator uitgereikt aan elke leerling die van deze mogelijkheid gebruik wil maken.

